

De dynamiek van de regionale werkloosheid

De aandacht voor het werkloosheidsvraagstuk in Nederland in het algemeen is vele malen groter dan de belangstelling voor de situatie op de regionale arbeidsmarkt. In dit artikel wordt getracht deze lacune op te vullen door de landelijke werkloosheid uit te splitsen naar instroom en gemiddelde werkloosheidsduur voor iedere provincie in Nederland. Uit een analyse van de laatstgenoemde component blijkt dat in het merendeel der gevallen een toeneming van het aantal (onvervulde) banen in een regio leidt tot een afnemende van de gemiddelde werkloosheidsduur in die regio.

DRS. C. GORTER – PROF. DR. P. NIJKAMP – DR. P. RIETVELD*

Inleiding

Door de enorme stijging van de werkloosheid in het begin van de jaren tachtig is dit vraagstuk in het middelpunt van de belangstelling van economen en politici komen staan. Het terugdringen van de omvang van de werkloosheid kreeg hoge prioriteit. De belangstelling voor andere zaken, zoals de aandacht voor de regionale spreiding van de werkloosheid, is daardoor afgenomen.

Na 1984 is de stijging van de werkloosheid tot stilstand gekomen en volgde een lichte daling. Wij achten het daarom zinvol de balans op te maken van de posities van de verschillende regio's in Nederland. Er kunnen dan mogelijk conclusies getrokken worden betreffende de effectiviteit van een macrobeleid voor de meso-gebieden (dat wil zeggen provincies) en daarnaast kan bezien worden of een ander c.q. flankerend beleid noodzakelijk is.

Behalve de omvang op zich is een belangrijk aspect van de werkloosheid de dynamiek van het werklozenbestand. In het algemeen wordt een bestand bepaald door een zogenaamd 'stock-flow'-proces, hetgeen hier betekent dat mensen in- en uitstromen. Vanuit dit perspectief gezien is het een tekortkoming om alleen naar de omvang van het bestand te kijken zonder de doorstroom nader te analyseren. De verandering in de werkloosheid bestaat dus eigenlijk uit twee componenten, namelijk de instroom en de uitstroom. Als gemakkelijk te interpreteren grootte voor de uitstroom wordt daarbij vaak de werkloosheidsduur genomen.

Dit artikel beoogt een analyse van de werkloosheid te geven waarin zowel de *dynamiek* als de *regionale verschillen* centraal zullen staan. Dat het eerste aspect niet die aandacht heeft gekregen die door ons nodig geacht wordt, blijkt uit de beschikbaarheid van data van stromen op de arbeidsmarkt. Pas vanaf 1986 zijn (afgezien van de tweejaarlijkse arbeidskrachtentelling van het CBS) maandelijks cijfers van de in- en uitstroom van de geregistreerde werkloosheid beschikbaar. Een directe meting van in- en

uitstroom verdient uiteraard de voorkeur boven een indirecte berekeningsmethode van de stromen. Helaas gebruikt de directe meetmethode voor de instroom het aantal *inschrijvingen* bij de arbeidsbureaus. Dit is een overschatting van het aantal personen dat werkelijk werkloos wordt in de meetperiode. Voor onze analyse hebben we er voor gekozen om met behulp van een statistisch model in- en uitstroom te schatten uit data van het werklozenbestand gespecificeerd naar de duur van inschrijving. Voor het jaar 1985 is dit zelfs noodzakelijk; er waren toen immers nog geen stroomcijfers beschikbaar.

Naast een beschrijvende analyse van de in- en uitstroom van werklozen, zal getracht worden een verklarende analyse te geven van de verschillen in regionale werkloosheidsduur. We kiezen hier voor de werkloosheidsduur omdat de sterke toeneming van het aantal langdurig werklozen naast een economisch tevens een groot maatschappelijk probleem heeft gecreëerd; wij komen hier nog op terug. Voorts worden de resultaten gepresenteerd voor Nederland gedurende de jaren 1983-1987 en worden de regionale verschillen blootgelegd voor 1985 en 1986. Ten slotte wordt getracht een verklaring te geven voor de geobserveerde regionale verschillen in werkloosheidsduur.

De verdeling van de werkloosheid

Zoals gesteld geeft het werkloosheidspercentage ons geen inzicht in de dynamiek van het bestand. Dit cijfer vertelt ons niet hoeveel mensen werkloos worden en hoe lang mensen werkloos blijven. Bij een zelfde werkloosheidsniveau zijn oneindig veel combinaties van instroom en gemiddelde werkloosheidsduur te vinden. De omvang van beide componenten bepaalt echter in welke mate de 'last'

* De auteurs zijn verbonden aan de vakgroep Ruimtelijke economie van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

van de werkloosheid gelijkmatig verdeeld is over de beroepsbevolking. Als de werkloosheid is opgebouwd uit een hoge instroom en een lage gemiddelde werkloosheidsduur, dan is dat vanuit de optiek van een 'eerlijke' verdeling minder erg dan het omgekeerde beeld, een lage instroom en een hoge gemiddelde werkloosheidsduur¹. Een korte periode van werkloos zijn kan zelfs positief uitwerken op de mobiliteit en de kwaliteit van de 'match' van werkzoekende en werkgever.

Als een zeer ongelijke verdeling van de werkloosheid inderdaad ongewenst wordt geacht, dan zal het beleid zich in eerste instantie moeten richten op (her)intreding van langdurig werklozen. Het creëren van nieuwe werkgelegenheid en het terugdringen van het totale aantal werklozen op zich leidt niet zonder meer tot (her)intreding van deze groep en de ongelijkheid wordt dan niet verkleind. Speciale maatregelen, gericht op het verbeteren van de kansen van langdurig werklozen zijn hiervoor nodig.

Uit het bovenstaande blijkt dat het voor een goed inzicht in de toestand op de arbeidsmarkt noodzakelijk is om – naast het niveaucijfer van de werkloosheid – informatie te hebben over de in- en uitstroomintensiteit van de werklozen. De geschetste decompositie van de werkloosheid in instroom en gemiddelde duur kan sterk verschillen per arbeidsmarktgebied. Dit betekent dat twee gebieden, die gelijke werkloosheidspercentages hebben, niettemin kunnen verschillen in instroom en gemiddelde werkloosheidsduur. Als we uitgaan van een doelstelling van een meer gelijkmatig verdeelde 'last' van de werkloosheid, dan verdient een regio met een hogere gemiddelde werkloosheidsduur meer aandacht op het gebied van arbeidsmarktmaatregelen dan een regio met een hogere instroom van werklozen (en een bij benadering gelijk werkloosheidspercentage).

De decompositie van de werkloosheid levert ons dus een beter inzicht op in de samenstelling van de regionale werkloosheid. Om een goed overzicht te krijgen van de verschillen in samenstelling van de regionale werkloosheid (ten opzichte van het landelijke beeld) gebruiken we het volgende classificatiesysteem (zie figuur 1)².

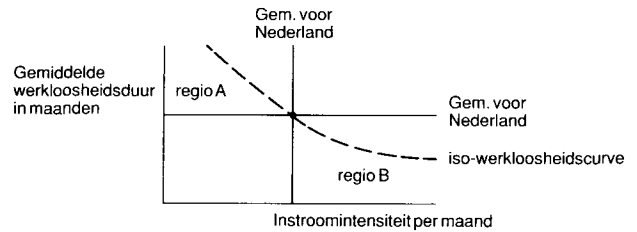
Uit deze figuur kunnen we op eenvoudige wijze aflezen welke regio's goed of slecht presteren ten aanzien van werkloosheidsduur en instroom van werklozen. De iso-werkloosheidscurve geeft alle combinaties van instroom en gemiddelde duur die, onder de veronderstelling van een stationaire toestand (dat wil zeggen instroom = uitstroom), leiden tot een gelijk werkloosheidspercentage³. De posities van de regio's vertellen ons welke componenten verantwoordelijk zijn voor de geconstateerde omvang van de werkloosheid. Als deze informatie bekend is dan kunnen er geschikte keuzen gemaakt worden ten aanzien van het te voeren regionale beleid. Indien de regionale werkloosheid in sterke mate veroorzaakt wordt door een hoge instroom van werklozen dan ligt het voor de hand dat het beleid zich richt op:

- het behoud van de huidige werkgelegenheid (bij voorbeeld door steun te verlenen aan bedrijven waarmee het tijdelijk slecht gaat);
- de nieuwkomers op de arbeidsmarkt (bij voorbeeld extra scholingsprogramma's die de kwaliteit van de nieuwe werkzoekenden vergroten);
- de relatie onderwijs-arbeidsmarkt (bij voorbeeld door de kwaliteit van het reguliere onderwijs te verbeteren en hierdoor een betere aansluiting bij de vraag te verkrijgen).

Wordt de hoge werkloosheid echter vooral veroorzaakt door een hoge (gemiddelde) werkloosheidsduur, dan gaan de gedachten uit naar een beleid gericht op:

- creatie van nieuwe werkgelegenheid;
- uitvoering van scholings/werkervaringprogramma's voor langdurig werklozen;
- stimulering van de mobiliteit (tussen banen en/of gebieden) van werklozen.

Figuur 1. Omvang, instroom en gemiddelde duur van de regionale werkloosheid

Ten slotte merken we op dat het beleid vrijwel altijd een combinatie zal vormen van maatregelen ten aanzien van instroom en duur. De prioriteiten kunnen evenwel beter vastgesteld worden indien bekend is in welke mate instroom en duur bijdragen tot de omvang van de werkloosheid.

Instroom- en uitstroomgegevens

In de inleiding stelden wij reeds vast dat stroomcijfers voor 1986 niet direct beschikbaar waren. Daarom hebben wij een statistisch model ontworpen dat ons in staat stelt de stroomcijfers te schatten met behulp van data van het werklozenbestand, onderverdeeld in vijf duurklassen naar duur van inschrijving. In het model wordt een (niet-lineair) kleinste-kwadratenprobleem geformuleerd, waarin het verschil geminimaliseerd wordt tussen de waargenomen en geschatte verdeling van de werklozen over een aantal duurklassen. De geschatte verdeling – met een indeling van duurklassen met een duurverschil van een maand – komt tot stand met behulp van de verdeling in de vorige periode en de kansen voor werklozen in een bepaalde duurklasse om werkloos te blijven. Als verondersteld wordt dat de intensiteit waarmee werklozen in een cohort c de toestand van werkloosheid verlaten, verloopt volgens een gammaverdeling met parameters (α, β) , dan is het verwachte aandeel werklozen in het cohort c dat werkloos *gebleven* is na een tijdsperiode t gelijk aan $p^c(t)$, waarbij $p^c(t) = (1 + \beta t)^{-\alpha}$. Het model stelt ons dan in staat voor iedere periode de in- en uitstroom te schatten⁴. Een belangrijke eigenschap van het model is dat het corrigeert voor de instroom van werklozen die niet geregistreerd worden in het cohort met een werkloosheidsduur korter dan 1 maand, maar pas in het cohort van 1 tot 3 maanden.

Wij zullen nu enige schattingsresultaten bespreken. We beginnen met de uitkomsten voor mannen in Nederland (1983-1987). Later bezien we de regionale verschillen.

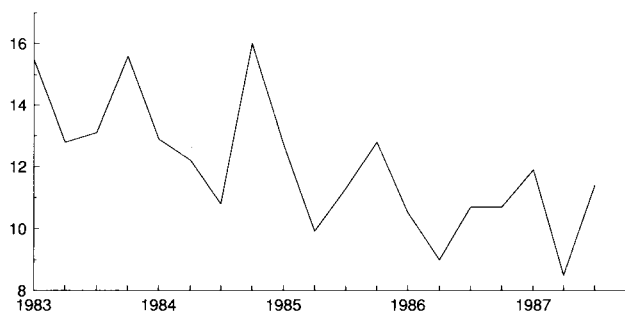
1. Hierbij dient aangetekend te worden dat op individueel niveau niet alleen de duur van de werkloosheid belangrijk is, maar ook de frequentie van werkloos worden. Iemand kan bij voorbeeld een groot deel van de tijd werkloos zijn doordat hij of zij steeds banen met een korte duur krijgt, steeds gevolgd door een zekere periode van werkloosheid. Over baanderen is echter nog weinig bekend, zeker in combinatie met werkloosheidsduren.

2. Analooq aan H. Armstrong en J. Taylor, *Regional economics and policy*, Philip Allan Publishers Limited, Oxford, 1985, blz. 161.

3. De formule voor de iso-werkloosheidscurve ziet er als volgt uit: $q = u / ((1-u) \cdot d)$, met u = werkloosheidspercentage, q = instroomintensiteit en d = gemiddelde werkloosheidsduur.

4. Een volledige beschrijving van het model is te vinden in Gorter, Nijkamp en Rietveld, *The duration of unemployment: stocks and flows on regional labour markets in the Netherlands*, VU Research Memorandum 88-36, 1988.

Figuur 2. Instroomintensiteit van werkloze mannen in Nederland gedurende 1983-1987, in promilles per maand

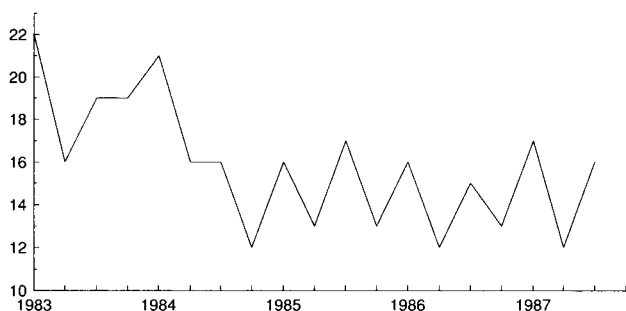
Nederland (1983-1987)

We presenteren de schattingsresultaten in de vorm van een instroomintensiteit van werklozen (in promille) en een gemiddelde werkloosheidsduur (in maanden). Hoewel de schattingen per maand zijn uitgevoerd, hebben we driemaandelijks gemiddelden berekend omdat de geschatte instroom per maand, als gevolg van de door ons uitgevoerde correctie, deel uitmaakt van een cohort van twee maanden en daardoor op maandbasis minder betrouwbaar is. Voor de indeling van de driemaandelijks gemiddelden hanteren we een seizoengebonden patroon, namelijk de winter (december, januari, februari), het voorjaar (maart, april, mei), de zomer (juni, juli, augustus) en het najaar (september, oktober, november).

Als we eerst kijken naar de schattingen voor de instroomintensiteit gedurende de periode 1983-1987 in figuur 2, dan zien we dat de instroomintensiteit per maand gemiddeld ongeveer 1,2 % van de werkende beroepsbevolking bedraagt. Als er geen mensen zijn die meer dan één keer per jaar werkloos worden, dan zou per jaar maar liefst één op de zeven werkenden werkloos worden. Uit de figuur is op te maken dat de seizoensinvloeden aanzienlijk zijn. In de herfst is er gewoonlijk een hoge instroom en in het voorjaar een lage instroom. Vermoedelijk wordt de hoge instroom in de herfst veroorzaakt door de schoolverlaters en de (tijdelijk) ontslagen personen in de seizoengevoelige sectoren zoals de bouw en het toerisme. Over de hele periode gezien daalt de instroomintensiteit per maand van ongeveer 1,4% naar 1,0%. De oorzaak van deze daling is waarschijnlijk de afneming van het aantal schoolverlaters en het aantal ontslagen personen.

In de tweede plaats beschouwen we de waarden voor de gemiddelde werkloosheidsduur. Wanneer verondersteld wordt dat de toestand van de werkloosheid stationair is, dan is op eenvoudige wijze uit de schattingen van de

Figuur 3. De gemiddelde werkloosheidsduur voor mannen in Nederland gedurende 1983-1987, in maanden

parameters van het model de gemiddelde werkloosheidsduur te bepalen⁵. Ook hier hanteren we driemaandelijks gemiddelden. In figuur 3 presenteren we de geschatte gemiddelde duur voor mannen in Nederland gedurende de periode 1983-1987. Opvallend is de verbetering in 1984 en het daarna nagenoeg constante niveau van de gemiddelde duur van circa 14 maanden (afgezien van seizoensinvloeden). Over de hele periode gezien is de gemiddelde duur met ongeveer 6 maanden verminderd, hetgeen een opmerkelijke verbetering is. Dit neemt niet weg dat het absolute niveau van 14 maanden ten opzichte van de jaren zeventig nog steeds ongekend hoog is. Het probleem van de langdurige werkloosheid is bepaald nog niet opgelost.

Als we kijken naar het seizoenspatroon van de uitstroom (de reciproke van de gemiddelde duur), dan zien we dat er in de laatste drie jaar een regelmatig beeld ontstaat. Hoge uitstroom in het voorjaar en het najaar en lage uitstroom in de zomer en de winter. Het aantrekken van de economie lijkt zich wat betreft de werkgelegenheid dus vooral in het voor- en najaar af te spelen. We moeten hierbij echter een kanttekening plaatsen. De werklozen kunnen ook uitstromen naar categorieën buiten de beroepsbevolking (pensioen, huisman, wao, overlijden). De uitstroom van werklozen is dus niet per definitie gelijk aan de instroom in de categorie met baan.

De provincies (1985,1986)

Naast het analyseren van de dynamiek in het werklozenbestand (door middel van de decompositie in instroom en uitstroom), willen we tevens de ruimtelijke dimensie aan onze analyse toevoegen. We hebben reeds opgemerkt dat regio's met nagenoeg hetzelfde werkloosheidspercentage een geheel andere samenstelling van de werkloosheid kunnen hebben. Een manier om dit vast te stellen is de posities van regio's te vergelijken met het eerder geschetste classificatiesysteem.

Voor de jaren 1985 en 1986 zullen we de figuren met daarin de posities van de regio's presenteren. We hebben gekozen voor cijfers op jaarbasis omdat anders seizoensinvloeden zouden kunnen overheersen en structurele verschillen onderbelicht zouden blijven. In de figuren wordt het landelijke punt van instroomintensiteit en gemiddelde werkloosheidsduur als referentiepunt genomen. De iso-werkloosheidscurve is dan ook door dit referentiepunt getrokken. Deze lijn stelt ons in staat te beoordelen welke regio's, op grond van de schattingen uit het model, ongeveer hetzelfde werkloosheidspercentage hebben. Het landelijke referentiepunt levert tevens een vierdeling van de totale figuur op volgens figuur 4.

Figuur 4. Indelingsschema voor provincies naar gemiddelde werkloosheid en instroomintensiteit

Gemiddelde werkloosheidsduur

rel. hoog	A	B
rel. laag	C	D

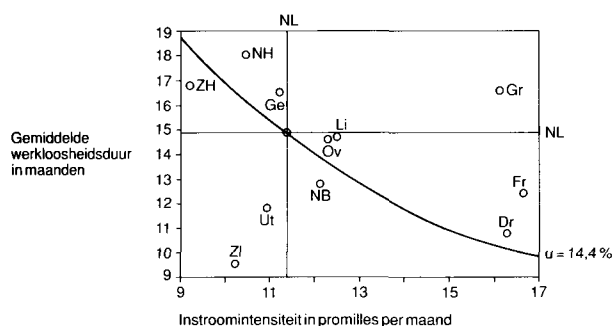
rel. laag

rel. hoog

Instroomintensiteit

5. Er geldt dat de gemiddelde werkloosheidsduur een functie is van de parameters van de blijfkansen $p^c(t)$: gemiddelde duur = $1/((\alpha-1)*\beta)$.

Figuur 5. Arbeidsmarktkenmerken van de Nederlandse provincies voor mannen in 1985

De provincies die in gebied C liggen zijn in tweevoudig opzicht beter af dan alle andere provincies, terwijl voor de provincies in B het omgekeerde geldt. Voor de provincies in gebieden A en D kan men niet zonder meer afleiden welke beter af zijn. De provincies in A hebben een relatief lage instroomintensiteit en een relatief hoge gemiddelde duur, terwijl de provincies in D juist een relatief hoge instroomintensiteit en een relatief lage gemiddelde duur hebben. Met behulp van iso-werkloosheidscurves kunnen we tevens beoordelen of het werkloosheidspercentage van een bepaalde regio gelijk, hoger of lager is dan het percentage van een andere regio (hoger liggende curves betekenen uiteraard een hoger werkloosheidspercentage).

Als we de uitkomsten voor 1985 in figuur 5 bekijken, dan valt direct op dat de regio's in A en D nagenoeg hetzelfde werkloosheidspercentage hebben. De posities van deze regio's is echter sterk verschillend. Daarnaast zien we dat Zeeland en Utrecht gunstige posities hebben en dat Groningen een zeer ongunstige positie inneemt. Dit konden we overigens al opmaken uit de hoogte van de werkloosheidspercentages.

De conclusie is dat een uitsplitsing van de landelijke werkloosheid naar dynamische component (instroom en duur) en naar regio aanzienlijke verschillen boven water haalt. We hadden al gesteld dat dit gevolgen heeft voor het voeren regionale beleid. Voor de provincies gelegen in gebied A ligt de hoogste prioriteit bij een vermindering van de werkloosheidsduur, terwijl voor de provincies gelegen in gebied D de nadruk meer op een terugdringing van de instroom zou moeten liggen.

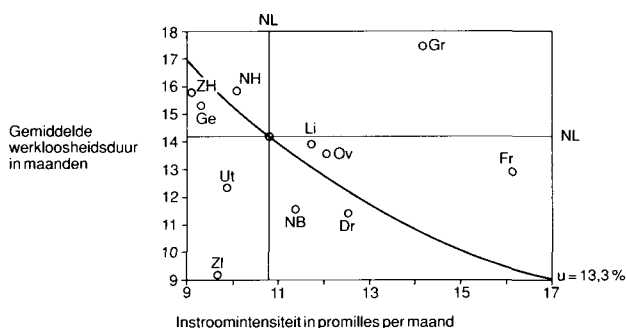
Wanneer we de analyse herhalen voor 1986, dan ziet de figuur van de regionale werkloosheid uitgesplitst naar instroom en duur er uit als weergegeven in figuur 6.

Het landelijke referentiepunt is opgeschoven in de richting van de oorsprong en komt hiermee dus op een iso-werkloosheidscurve met een lager werkloosheidsniveau (van 14,4% naar 13,3%). De relatieve posities van de regio's zijn slechts weinig veranderd met uitzondering van de provincie Drenthe, waar een opmerkelijke verbetering in instroom te constateren valt.

Regionale verschillen nader bezien

Gebleken is dat een uitsplitsing van het landelijke werkloosheidscijfer naar zowel een ruimtelijke als een dynamische dimensie informatie over de aard van de werkloosheid kan toevoegen. Thans vragen wij ons af wat de oorzaken van de verschillende samenstelling (qua instroom en duur) van de regionale werkloosheid zijn. In dit artikel concentreren wij ons op de mogelijke oorzaken van een verschil in werkloosheidsduur. Dit betekent niet dat de instroomcomponent on-

Figuur 6. Arbeidsmarktkenmerken van de Nederlandse provincies voor mannen in 1986

belangrijk is, integendeel⁶. We hebben reeds gezien dat voor sommige regio's juist de instroom de grootste bijdrage levert aan de omvang van de werkloosheid. Als de oorzaken van deze hoge instroom te ontdekken zouden zijn, dan zou een gerichte effectieve aanpak van het ontstaan van werkloosheid ontworpen kunnen worden.

Een nadere analyse van de regionale verschillen in (gemiddelde) *werkloosheidsduur* is gewenst uit overwegingen van economische en sociale aard. Het bijna permanent uitschakelen van een bepaald deel van de beroepsbevolking is, naast een verspilling van middelen, een sociale onrechtvaardigheid. Vandaar dat in het laatste deel van dit artikel gekozen is voor een nader onderzoek naar de oorzaken van de regionale verschillen in de werkloosheidsduur.

In eerste instantie bekijken we of de samenstelling van de werklozen in een regio qua leeftijd of beroepsgroep verschilt van de landelijke samenstelling van de werklozen. Dit onderzoeken we met behulp van een zogenaamde 'shift/share'-analyse, een gebruikelijk instrument van regionaal-economisch onderzoek⁷. Het blijkt dat noch de leeftijdsopbouw noch de beroepsgroepsamenstelling van de werklozen in de regio een verklaring kan geven voor de verschillen in langdurige werkloosheid tussen de regio en het land als geheel⁸. Het verband tussen werkloosheidsduur en aanbodfactoren zoals leeftijd en beroepsgroep, dat op individueel niveau vrijwel zeker bestaat, is met geaggregeerde data dus niet meer direct aantoonbaar.

Een volgende stap in onze analyse is het beschouwen van de gezamenlijke invloed van leeftijd en beroepsgroep, gecombineerd met een indicator voor de regionale vraag naar arbeid, het aantal vacatures. We gebruiken hiervoor een eenvoudig regressiemodel met de gemiddelde werkloosheidsduur per provincie als te verklaren variabele en de volgende verklarende variabelen:

- het percentage werklozen jonger dan 25 jaar;
- het percentage werkloze bouwvakarbeiders;
- het aantal vacatures gedeeld door de regionale beroepsbevolking.

We verwachten bij alle drie de variabelen een negatief verband met de (gemiddelde) werkloosheidsduur. Voor jongeren achten we de kans op een baan groter dan voor ouderen omdat jongeren flexibeler, vaak beter en veelzijdiger opgeleid zijn en tevens goedkoper voor de werkgever zijn. Bouwvakkers hebben te maken met seizoensinvloe-

6. Zie hiervoor Gorter, Nijkamp en Rietveld, *Spatial variations in the unemployment inflow rates in the Netherlands*, 1988 (nog te verschijnen).

7. Zie voor meer informatie Gorter, Nijkamp en Rietveld, op. cit., VU Research Memorandum 88-36, 1988.

8. Langdurige werkloosheid wordt gemeten als het percentage werklozen met een werkloosheidsduur langer dan 1 jaar.

Tabel 1. Resultaten van regressie-analyse naar de gemiddelde werkloosheidsduur per provincie^a

	a ₀	a ₁	a ₂	a ₃	R ²
Alle regio's	56,6	-1,02 (0,86)	-0,22 (0,28)	-5,32 (5,76)	0,28
Zonder NH	68,9	-0,90 (0,65)	-0,48 (0,24)	-14,63 (5,73)	0,55

a. OLS-schattingen (standaardfouten tussen haakjes)

den waardoor de kans om bij ontslag op korte termijn weer opnieuw in dienst genomen te worden wellicht groter is dan bij andere beroepsgroepen. Het aantal vacatures ten slotte is een indicatie voor het aantal mogelijkheden om een baan te krijgen, dat wil zeggen voor werklozen om de werkloosheidsduur te beëindigen.

De resultaten van de regressieanalyse vinden we in tabel 1. Hierbij hebben we in een tweede sessie Noord-Holland niet meegerekend omdat Noord-Holland als enige provincie een stijgende werkloosheid vertoonde in 1985; wellicht spelen zich in Noord-Holland andere processen op de arbeidsmarkt af dan in de overige provincies. Men denke hierbij aan een sterke groei van het aantal (her)intreders van buiten de beroepsbevolking, hetgeen de kansen op intreding van de werklozen negatief zou beïnvloeden.

Hoewel het trekken van algemene conclusies uit deze regressieanalyse bemoeilijkt wordt door het geringe aantal waarnemingen, door de constructie van de verklarende variabelen en het hoge aggregatieniveau (provinciaal), kunnen we toch vaststellen dat er een significant negatief verband is tussen de mate waarin banen (nog) onvervuld zijn en de gemiddelde werkloosheidsduur. Dit betekent dat in het algemeen de creatie van nieuwe banen de werkloosheidsduur kan terugdringen. De uitzondering van Noord-

Holland toont echter aan dat dit verband niet altijd hoeft op te gaan.

Evaluatie

Een analyse van de problemen op de arbeidsmarkt in Nederland in termen van macrogrootheden laat in het algemeen een aantal belangrijke aspecten achterwege. Voor een goed inzicht in de, in veel opzichten heterogene, arbeidsmarkt is het nuttig om een uitsplitsing van de werkloosheid te maken naar dynamische en ruimtelijke componenten. Dit kan gezien worden als een stap in de richting van het onderscheiden van alle relevante dimensies van de arbeidsmarkt in Nederland. Naast de in dit artikel belichte aspecten van dynamiek en ruimtelijke spreiding is met name het onderscheid van de werkloosheid naar beroepsgroep, gecombineerd met verschillende opleidingsniveaus, van groot belang. Een gedetailleerd beeld van de veranderingen in het werklozenbestand op de verschillende 'homogene' deelmarkten kan de oorzaken van de eventuele onoverwichtigheden scherper vaststellen. Dit is onontbeerlijk bij het bepalen van de juiste maatregelen die moeten leiden tot het terugdringen van de werkloosheid.

In dit artikel is een eerste aanzet tot het vormen van een informatief beeld van de werkloosheid in Nederland gegeven door per regio de werkloosheid te splitsen in een instroom- en een duurcomponent. Uit een verklarende analyse van de laatstgenoemde component blijkt dat in het merendeel van de gevallen een toerneming van het aantal (onvervulde) banen in een regio leidt tot een afneming van de gemiddelde werkloosheidsduur in die regio.

Cees Gorter
Peter Nijkamp
Piet Rietveld